

Handbook
for business

ARZINGER

**White Collar Crime
issues: ПИТАННЯ ТА
ВІДПОВІДІ**

ПРАВООХОРОННІ ОРГАНИ VS БІЗНЕС – чого очікувати та як захищатись?

ВАЖЛИВО ПАМ'ЯТАТИ:

- Ідеальне виконання всіх приписів законів не гарантує відсутності претензій з боку правоохоронців
- Законодавство дозволяє починати досудове розслідування за будь-якими припущеннями правоохоронного органу
- Кількість слідчих та процесуальних дій в межах кримінального провадження необмежена
- Арсеналу слідчих інструментів достатньо, щоб зупинити діяльність підприємства до повідомлення про підозру будь-якій особі
- Припинення активності правоохоронних органів не означає закриття кримінального провадження

Що чекати від правоохоронних органів:

Допити

Тимчасові доступи
(виймки документів)

Обшуки

Арешти
майна та
коштів

Передача
арештованого
для управління та
продажу АРМА

Процесуальний
тиск на
менеджмент

Можливі причини прискіпливої уваги до компанії:

Великий дохід та
активне просування
на ринку

Формальне
недотримання
законодавства

Сумнівні
контрагенти

Конкурентна
війна

Державний
інтерес

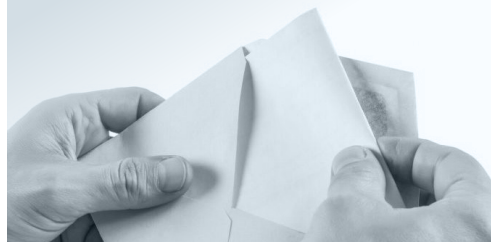
Внутрішні
конфлікти

Політичні
проекти

ЯК ЗАХИСТИТИСЬ?

- Підготувати персонал та компанію до раптових слідчих та процесуальних дій
- Здійснювати моніторинг відкритих реєстрів на предмет наявності ухвал слідчих суддів щодо компанії
- Періодично звертатися до Офісу Генерального прокурора із запитом щодо наявності кримінальних проваджень, в яких фігурує компанія
- Відслідковувати статус та діяльність контрагентів та їх проблеми з правоохоронними органами
- Заздалегідь укласти договори з адвокатами на правову допомогу від імені компанії та менеджменту
- Одразу займати активну позицію у кримінальному провадженні попри відсутність процесуального статусу у компанії
- Фіксувати та реагувати на всі порушення правоохоронних органів щодо компанії та її працівників
- Активно залучати до захисту інтересів бізнес асоціації, новостворені організації та медійний ресурс
- Продемонструвати протилежній стороні свій намір боротися за свої права, використовуючи виключно правові інструменти

ВАМ ЛИСТ!

Надійшов запит від правоохоронного органу

ВІД КОГО?

■ СЛІДЧИЙ/ ОПЕРАТИВНИЙ ПРАЦІВНИК

- Національної поліції України
- Державного бюро розслідувань
- Податкової міліції
- Служби безпеки

■ ПРОКУРОР органів прокуратури

■ ДЕТЕКТИВ Національного антикорупційного бюро

МЕТА
НАПРАВЛЕННЯ

швидко отримати
необхідні слідству
відомості та
документи

СТРОК ДЛЯ
РЕАГУВАННЯ

Найчастіше вказується короткий визначений термін (наприклад, 5 днів) чи фраза "відповідь надати терміново/у найкоротші строки".

Водночас, ці строки є суто рекомендаційними (можуть бути обговорені з автором запиту).

В ЯКІЙ ФОРМІ
НАЙЧАСТІШЕ?

- Запит
- Вимога
- Постанова
- Лист
- Інше

ЯК РЕАГУВАТИ?

1. Ознайомитись зі змістом запиту та впевнитись, що він стосується Вашої Компанії, її керівництва, працівника тощо

2. Визначити яким органом та з якого питання направлено запит

3. Звернутись до адвоката для аналізу запиту та визначення його статусу (чи є обов'язковим; чи запитується конфіденційна, комерційної інформація, лікарська таємниця тощо)

4. З'ясувати чи маєте Ви/Компанія в наявності запитувані відомості та який до них порядок доступу

5. Визначити з адвокатом чи надавати запитувані відомості та в якому обсязі (виходячи з пунктів, зазначених вище)

6. Направити відповідь на запит в будь-якому випадку (навіть якщо вирішили не надавати документи/інформацію)

ЯКІ РИЗИКИ МОЖЕ СТВОРЮВАТИ?

■ Повне ігнорування запиту може призвести до появи судового рішення про :

- примусовий доступ до Ваших документів (в т.ч. з правом вилучення оригіналів);
- проведення обшуку у Вашому офісі.

■ Після надання надто широкої відповіді (даємо все, що питаєте) – орган слідства може звертатись повторно, зокрема, по інших питанням.

■ Надання "зайвих документів", які органом розслідування і не запитувались, може призвести до додаткової уваги правоохоронців до Вашої Компанії та її бізнес-процесів, якими раніше не цікавились.

Тому, рекомендуємо звертатись за порадою та аналізом до адвоката – для вибору оптимального варіанту реагування.

ПРИЙШЛА ПОВІСТКА – що варто знати?

ЯК ВІДБУВАЄТЬСЯ ВИКЛИК?

ПОВІСТКОЮ:

- врученою особисто
- надісланою поштою, електронною поштою чи факсимільним зв'язком;
- направленою за місцем роботи та/або за місцем проживання

ТЕЛЕФОНОМ АБО ТЕЛЕГРАМОЮ

ПІДТВЕРДЖЕННЯМ ВИКЛИКУ Є

- розписка про отримання повістки
- відеозапис вручення повістки,
- будь-які інші дані, які підтверджують факт вручення повістки про виклик або ознайомлення з її змістом

ХТО МОЖЕ ЗДІЙСНИТИ ВИКЛИК?

СЛІДЧИЙ, (ДЕТЕКТИВ)

ПРОКУРОР

СУД

У ЯКОМУ СТАТУСІ ВАС МОЖУТЬ ВИКЛИКАТИ?

ПІДОЗРЮВАНОВОГО

ОБВИНУВАЧЕНОГО

СВІДКА

ПОТЕРПІЛОГО

ЗА ЯКИЙ ЧАС ВАС ПОВИННІ ПОВІДОМИТИ?

НЕ ПІЗНІШЕ, НІЖ ЗА 3 ДНІ ДО ДНЯ ДОПИТУ

- повістка повинна бути отримана якнайвдніше, з наданням часу для підготовки та прибуття за викликом

ЯКА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ПЕРЕДБАЧЕНА ЗА НЕЯВКУ?

на виклик слідчого (детектива) –
СТЯГНЕННЯ
від **567,50** до **1135** грн
на виклик судді – **СТЯГНЕННЯ**
від **1135** до **4540** грн

неявка може бути підставою
приводу, тобто примусового
доставлення для допиту

ЧИ Є ШАНС НЕ З'ЯВИТИСЯ І НЕ ПОНЕСТИ ПОКАРАННЯ?

Поважними причинами неприбуття особи на виклик є:

- 1.** обмеження свободи пересування внаслідок дії закону або судового рішення
- 2.** обставини непереборної сили (епідемії, військові події, стихійні лиха або інші подібні обставини)
- 3.** відсутність особи у місці проживання протягом тривалого часу внаслідок відрадження, подорожі тощо
- 4.** тяжка хвороба або перебування в закладі охорони здоров'я у зв'язку з лікуванням або вагітністю за умови неможливості тимчасово залишити цей заклад
- 5.** серйозна загроза життю близьких родичів, членів сім'ї чи інших близьких осіб
- 6.** несвоєчасне одержання повістки про виклик
- 7.** інші обставини, які об'єктивно унеможливають з'явлення особи на виклик

ВАЖЛИВО!
Перелік поважних причин є невичерпним.

ПІДГОТОВКА ДО ДОПИТУ – основні правила

ПОРАДИ ПРИ ОТРИМАННІ ПОВІСТКИ

Звернути увагу, чи відбувся виклик вчасно, тобто не пізніше 3 днів до проведення допиту: порушення цієї вимоги унеможливілює застосування приводу чи стягнень, та для більшої певності не зайвим буде направити повідомлення про неможливість з'явитися на виклик через недостатність часу для підготовки

При отриманні повідомлення про виклик телефоном – просити надіслати повістку поштою

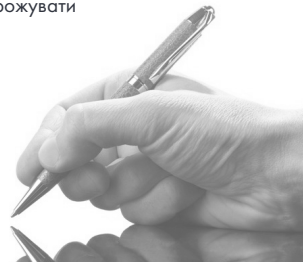
З'ясувати, у якому кримінальному провадженні Вас хочуть допитати. Поряд із номером провадження зазначається і кваліфікація за статтею Кримінального кодексу України, з якої можна буде отримати розуміння питання, щодо якого планується допит

При отриманні повістки "на руки" – у розписці вказати час та дату такого отримання

Переконатися, що в повістці вказано для якої процесуальної дії Вас викликають та в якому статусі. Відсутність таких даних повинна настоюватися

ПЕРЕД ТА ПІД ЧАС ДОПИТУ

Слід пам'ятати:

Конституція України та Кримінальний процесуальний кодекс закріплює право не надавати показання або пояснення щодо себе, членів сім'ї чи близьких родичів

Дружня поведінка слідчого може вводити в оману, тому в жодному разі не варто втрачати пильність

Підпис бажано поставити на кожній сторінці протоколу, щоб не допустити підміни їх у подальшому

Ваш статус у кримінальному провадженні може змінитися. Після допиту у якості свідка Вас можуть обшукати та навіть вручити підозру. Тому не варто брати із собою техніку із чутливою для вас інформацією

Під час допиту може застосовуватися відео- та аудіофіксація: до цього варто бути готовим, щоб не розгубитися

За розголошення суті допиту без дозволу слідчого передбачена кримінальна відповідальність

Відповідати слід лише на поставлені запитання: надмірна відкритість може небезпечно зашкодити. Не пам'ятаю/забув(ла) є нормальною ситуацією в ході допиту

Протокол допиту, написаний слідчим з Ваших слів, потрібно ретельно прочитати перед підписанням, аби не допустити викривлення Ваших показів. Ви маєте права записувати свої показання власноручно

Ви маєте право на правову допомогу та перекладача, якщо не в повній мірі розумієте мову; у будь-якому разі, присутність адвоката знижує ризик протиправної поведінки щодо Вас зі сторони слідства.

ТИМЧАСОВИЙ ДОСТУП ДО РЕЧЕЙ ТА ДОКУМЕНТІВ (виїмка документів)

Найважливіше!

- Тимчасовий доступ – це виїмка, але **НЕ ОБШУК**: (Компанія сама обирає обсяг документів для доступу в межах дії ухвали)
- Виключно **ЗА УХВАЛОЮ** слідчого судді
- **ОРИГІНАЛ** ухвали пред'являється слідчим (копія – надається володільцю речей і документів)
- Строк дії ухвали – **НЕ БІЛЬШЕ 2 МІСЯЦІВ** (раніше був 1 місяць)
- Наслідком невиконання ухвали є **ОБШУК** (основне завдання – його уникнення)
- Повне невиконання судового рішення несе ризики **КРИМІНАЛЬНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ**

Передумовою для тимчасового доступу можуть бути запити в порядку ст. 93 КПК України – **не ігноруйте їх!**

Якщо у речах та документах є інформація з таємницею (банківською, комерційною, тощо) – про можливість її вилучення повинно бути прямо зазначено в ухвалі.

Апеляційне оскарження ухвали не зупиняє її виконання, але дозволить повернути вилучені речі та документи.

В разі відсутності всього обсягу речей чи документів, дозвіл до яких надано судом – обов'язково вказати про це письмово (в протоколі ТД, в супровідному листі або в описі).

Проблемні моменти:

- Суди задовольняють близько 90% клопотань про ТД
- Зазвичай власника майна до суду НЕ викликають, відтак подати позицію Компанії суду буде проблематичним
- Компанія може жодним чином не фігурувати у кримінальному провадженні, але доступ до її речей і документів буде надано судом
- Оскарження ухвали можливо у виключних випадках
- Якщо слідчі вимагають вилучення оригіналів без прямої вказівки на це в ухвалі – це є порушенням

Вірно аналізуємо ухвалу:

кому наданий дозвіл на тимчасовий доступ, чи та особа її виконує

чи мав право автор клопотання його подавати (особлива увага – якщо клопотання подано потерпілим)

чи співпадає адреса і найменування, інші реквізити Компанії або фізичної особи, у володінні якої знаходяться речі/документи

чи вказана можливість вилучення речей і документів

чи вказана можливість вилучення оригіналів або копій

чи не завершився термін дії ухвали, скільки часу на виконання залишилось

РЕАГУЙТЕ ПРАВИЛЬНО:

- Уникайте вручення ухвали у невстановлений спосіб (на вулиці, поза офісом, тощо)
- В разі виявлення помилок у реквізитах ухвали – звертайте увагу слідчого на порушення
- Чітко вказуйте час отримання ухвали, зазначайте про час, необхідний для її виконання
- Перевірте правильність складання протоколу ТД слідчим
- Вимагайте залишення опису вилучених документів
- Знайте матеріали судової справи для розуміння суті справи та встановлення подальших ризиків для Компанії
- В будь-якому випадку – звертайтеся за правовою допомогою до адвоката

ОСНОВНІ ПРАВИЛА ВИЖИВАННЯ ПІД ЧАС ОБШУКУ

У зв'язку з активізацією правоохоронних органів та істотним збільшенням їх інтересу до українського та міжнародного бізнесу, команда Арцінгер розробила мінімум знань, які варто пам'ятати кожному, хто очікує візит правоохоронних органів.

Підготовлений – означає ОЗБРОЄНИЙ:

3. Кількість понять при проведенні обшуку не обмежена, що дозволяє запрошувати незацікавлених слідством осіб

6. Екстрені телефони зв'язку та тривожна кнопка економлять час для повідомлення керівництва, персоналу про обшук та виклику адвоката

1. Заздалегідь підписаний договір з адвокатом підвищує його шанси взяти участь у проведенні обшуку

4. Встановлені паролі на комп'ютерах та телефонах зменшують шанси отримання слідчим інформації, яка може бути використана проти Вас

7. Обмеження вільного доступу гостей до офісу та обладнання окремої кімнати для переговорів збільшує шанси контролювати працівників правоохоронних органів та їх дії

2. У разі неправомірних дій слідчого під час обшуку та виклику у зв'язку з цим патрульної поліції, нагрудна камера може бути чудовим засобом відео- та аудіофіксації

5. Журналісти, бізнес-організації та посольства інколи грають важливу роль для припинення слідчим неправомірних дій

8. Проведений тренінг з персоналом щодо порядку дій на випадок обшуку допомагає зберігати спокій при проведенні обшуку та зменшити кількість помилок

ПЕРЕВІРЕНО ПРАКТИКОЮ:

- ✓ Паніка та безпідставні конфлікти заважають працювати адвокату та збільшують шанси агресивної поведінки слідчого
- ✓ Якщо до компанії прийшла інша людина, ніж та, якій ухвалою суду надано право проводити обшук – вимагайте постанову про створення групи слідчих
- ✓ Зачиняти кімнати та сейфи під час обшуку немає сенсу – слідчий їх відкриє будь-яким способом
- ✓ Не залишайте працівників правоохоронного органу без нагляду
- ✓ Відсутність відеофіксації обшуку може стати підставою для визнання такої слідчої дії незаконною
- ✓ Для фіксації грубих порушень під час обшуку викликайте поліцію та повідомляйте про перевищення слідчим службових повноважень
- ✓ Якщо Ви щось не відобразили в зауваженнях до протоколу, вважайте, що такого під час обшуку не було
- ✓ Вилучене майно повинно бути чітко ідентифіковано та детально описано
- ✓ В ході проведення обшуку працівникам компанії не варто спілкуватись зі слідчим – обшук не є допитом
- ✓ Особистий обшук проводиться особами тієї ж статі та тільки у випадку, якщо є підозри, що особа щось приховує

АРЕШТ –

чи варто перейматись за своє майно?

Що варто знати про арешти?

- передбачає обмеження права відчуження, розпорядження та/або користування майном
- арешт може бути ініційований одразу після реєстрації кримінального провадження, а щодо вилученого під час обшуку майна не пізніше 48 годин з моменту закінчення слідчої дії
- накладається ухвалою слідчого судді не пізніше 2 днів з моменту надходження клопотання слідчого/прокурора/цивільного позивача
- наявність підозрюваного не є обов'язковою умовою для арешту майна
- власник майна може не викликатися судом на розгляд клопотання, однак отримує права підозрюваного у частині, що стосується арешту
- на одне і те саме майно може бути накладено декілька арештів як в межах одного, так і в межах різних кримінальних проваджень

Що таке АРМА та в чому тут небезпека?

АРМА – спеціальний створений орган, який, серед іншого займається питаннями арештованого майна

Ухвала слідчого судді про передачу арештованого майна до АРМА не оскаржується

Слідчий/прокурор може позбавити права власності, ініціювавши передачу до АРМА арештованого майна для його подальшої реалізації або управління

Скасування арешту майна є підставою для повернення його власнику. У випадку реалізації майна власнику повертаються отримані грошові кошти

ЧОМУ НАКЛАДАЮТЬ АРЕШТИ НА МАЙНО

Підлягає конфіскації та/або спецконфіскації

На речах збереглися сліди вчинення кримінального правопорушення

За версією слідства є об'єктами неправомірних дій

З метою відшкодування шкоди у кримінальному провадженні

Для стягнення з юридичної особи неправомірної вигоди

Вилучено під час обшуку і має значення для кримінального провадження

На що може бути накладено арешт?

Грошові кошти

Автомобілі

Цінні папери

Майнові та корпоративні права

Нерухомість

Коштовності

Продукція

Документи

Видаткові операції

Будь-які інші речі

ЯК ПОВЕРНУТИ ПРАВА НА МАЙНО?

- 1.** Ознайомитись з матеріалами кримінального провадження, що стали підставою для накладення арешту та отримати копію судового рішення
- 2.** Сформувати правову позицію та зібрати докази на спростування претензій правоохоронних органів
- 3.** Протягом 5-ти днів подати апеляційну скаргу на судові рішення та просити суд скасувати ухвалу про арешт. Одна компанія має право на одне апеляційне оскарження
- 4.** У разі негативного рішення апеляційної інстанції звернутися до слідчого суду місцевого суду з клопотанням про скасування арешту. Кількість відповідних звернень необмежена
- 5.** У разі повернення прав на майно зайняти активну позицію у кримінальному провадженні до моменту його закриття

Захищатись краще разом

Переваги практики Кримінального права та Захисту бізнесу Арцінгер

18

Компанія більше 18 років на ринку юридичних послуг України

Офіси в Києві, Львові, Одесі та довірені адвокати по всій Україні

Міжнародні стандарти надання послуг

Співробітництво з міжнародними бізнес-асоціаціями

Доступність адвокатів для надання допомоги 24/7

Супроводження клієнтів на будь-яких стадіях кримінального провадження

Адвокати мають значний досвід захисту міжнародних компаній та їх працівників

Всі адвокати є англомовними

Комплексний підхід із можливістю залучення інших практик Арцінгер: антимонопольного, корпоративного права, нерухомості тощо

Розуміння особливостей ведення бізнесу в Україні

Креативний підхід під час ведення складних проектів

Наш репрезентативний досвід:

Адвокати Арцінгер надали допомогу численним українським та іноземним компаніям в ході спроб правоохоронних органів витребувати конфіденційну інформацію про нюанси підприємницької діяльності. Адвокати Арцінгер детально пропрацювали кожен випадок та обрали оптимальний варіант реагування. В результаті вибудованої стратегії захисту, вправно проведеної комунікації з правоохоронними органами було збережено як конфіденційну інформацію клієнтів, так і подальше нормальне функціонування їх бізнесу.

За останні п'ять років адвокати Арцінгер супроводили клієнтів на більш ніж 300 допитах, в межах яких захищали інтереси клієнтів в різних процесуальних статусах: свідків, потерпілих, підозрюваних. Адвокати приймали участь у допитах, проведених як наразі існуючими, так і вже ліквідованими правоохоронними органами, такими як органи Національної поліції, прокуратури, Служби безпеки, Національного антикорупційного бюро, податкової міліції та іншими. Арцінгер завжди відстоює інтереси своїх клієнтів та стоїть на варті чіткого дотримання їх прав в ході проведення слідчих дій.

Протягом останніх років Компанія Арцінгер захистила інтереси клієнтів в ході більш ніж 200 обшуків, які відбувались як за робочими адресами, так і в місцях проживання працівників компаній та власників бізнесу. Адвокати Арцінгер оперативно виїжджають на виклик клієнта та приймають активну участь в ході такої слідчої дії з метою захисту інтересів клієнта, його майна та можливості безперервного продовження роботи після проведення обшуку. В подальшому, адвокати успішно здійснюють повернення в судовому порядку вилучених в ході обшуку речей, грошей, документів та мінімізують подальші ризики для учасників кримінального провадження.

Адвокати Арцінгер мають широкий досвід в сфері арешту майна у кримінальному провадження. Так, адвокати неодноразово ініціювали та приймали участь в процедурі скасування арешту, накладеного правоохоронними органами, з метою повернення клієнтам належного їм майна та можливості розпорядження ним. Більш того, спеціалісти Арцінгер також ініціювали накладення арешту на майно у справах щодо захисту потерпілих для оперативного збереження їх майна від подальших злочинних дій.

Ключові контакти:

Олександр Плотніков

партнер практики кримінального
права та захисту бізнесу, адвокат

Oleksander.Plotnikov@arzinger.ua

Олександр Максименко

радник практики кримінального
права та захисту бізнесу, адвокат

Oleksandr.Maksymenko@arzinger.ua

Олексій Задюєнко

радник практики кримінального
права та захисту бізнесу, адвокат, к.ю.н.

Oleksii.Zadoienko@arzinger.ua

Катерина Шапран

старший юрист практики кримінального
права та захисту бізнесу, адвокат

Kateryna.Shapran@arzinger.ua

AR ZIN GER

[/ArzingerLawFirm](#)

[/company/arzinger](#)

[@arzingerlawfirm](#)

Scan QR code & visit
our website [arzinger.ua](#)